

พิธีกรรมและความเชื่อในการสร้างกลองยี่นและกลองหลอนของวงม้งคละ

คณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์

RITUAL AND BELIEF IN MAKING KLONG YUEN AND KLONG LON

IN S. RATCHAPRUEKSILP MANGKALA ENSEMBLE.

สุวิชา พระยาชัย^{1,*} และ บุษกร บิณฑสันท์²

Suwicha Prayachai^{1,*} and Bussakorn Binson²

¹สาขาวิชาดุริยางค์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²สาขาวิชาดุริยางค์ศิลป์ไทยและกรรมการศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางวัฒนธรรมดนตรีไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Thai Music Major, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University.

²Department of Thai Music, and Committee of the Center of Excellence for Thai Music and Culture Research, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University.

Received: 2 June 2021

Accepted: 16 September 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องพิธีกรรมและความเชื่อในการสร้างกลองยี่นและกลองหลอนของวงม้งคละ คณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยมุ่งศึกษาในบริบทที่เกี่ยวข้องกับกลองยี่นและกลองหลอน และศึกษาพิธีกรรมความเชื่อ ในการสร้างกลองยี่นกลองหลอน ผลการวิจัยพบว่า วงม้งคละ คณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์เป็นวงดนตรีม้งคละที่มีประวัติความเป็นมายาวนานร่วม 100 ปีตั้งอยู่บ้านเลขที่ 35/2 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านหลุมอำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ก่อตั้งโดยพ่อแก่ตัด ไกรบุตร ดนตรีม้งคละเป็นวงดนตรีพื้นบ้านประกอบด้วยเครื่องดนตรีได้แก่ กลองม้งคละ (จ๊กโก๊ร็ด) กลองยี่น กลองหลอน ฆ้องโหม่ง ฉาบปี่ม้งคละ โดยกลองยี่นมีหน้าที่ยี่นจังหวะเพื่อกำหนดหน้าทับหลักให้กับวง และกลองหลอนจะช่วยเพิ่มสีสันและความสนุกสนานให้กับบทเพลงให้หน้าฟัง ใช้ในการแสดงทั้งงานมงคลและ

*ผู้ประสานงาน: สุวิชา พระยาชัย

อีเมล: June.suwicha@gmail.com

งานอวมงคล จากการศึกษาเรื่องพิธีกรรมและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับวงดนตรีมังคละคณะ ศ. ราชพฤกษ์ศิลป์ พบว่าได้สืบทอดพิธีกรรมและความเชื่อในด้านต่าง ๆ จากพ่อแก่ดัด ไกรบุตร อาทิ พิธีกรรมการไหว้ครูประจำปี พิธีกรรมไหว้ครูก่อนการแสดง และพิธีกรรมความเชื่อในการสร้างเครื่องดนตรี ซึ่งพิธีกรรมและความเชื่อที่เกี่ยวข้องในการสร้างกลองยืนและกลองหลอน มี 4 ขั้นตอน คือ 1. พิธีขอขมาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก่อนตัดไม้ 2. การเขียนคาถาหน้ากลอง ซึ่งคาถาหน้ากลองที่ใช้ ได้แก่ คาถาหัวใจพระเจ้า 5 พระองค์ และคาถาหัวใจนगरเวกเสียงทอง ซึ่งทั้งสองคาถานี้เป็นคาถาที่มีความเชื่อในเรื่องของคาถามหาเสน่ห์ 3. ขั้นตอนการเจาะรูหูละมาน หรือขั้นตอนของการตอกนำฤกษ์ ซึ่งมีความเชื่อว่าจะให้ผู้นำผู้หญิงที่มีเสียงดังที่สุดในหมู่บ้านมาเป็นผู้เจาะรูเพื่อตอกนำฤกษ์ให้ 3 ครั้ง เพราะถือตามองค์สามของพระรัตนตรัยว่าเป็นฤกษ์ที่ดีและเชื่อว่ากลองที่ทำออกมาจะได้มีเสียงดังใส ก้องกังวาน 4. ขั้นตอนสุดท้ายคือการทำน้ำมันต์ธณีสารเพื่อประพรมให้กับเครื่องดนตรีก่อนที่จะประกอบเข้าด้วยกันโดยมีความเชื่อว่าการทำน้ำมันต์นี้จะช่วยขจัดปัดเป่าสิ่งที่ไม่เป็นมงคลให้หมดไป และช่วยเสริมสิริมงคลให้กับการทำเครื่องดนตรีนั้น ๆ

คำสำคัญ: พิธีกรรม, ความเชื่อ, การสร้างกลองยืนกลองหลอน, คณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์

Abstract

The research of “Ritual and Belief in Making Klong Yuen and Klong Lon in S. Rachapruksilp Mangkala Ensemble” employed qualitative research methods to study faith rituals in the context relevant to the making of Klong Yuen and Klong Lon. The result reveals that Porkae Dad Kraibutr founded the S. Rachapruksilp Mangkala Ensemble, which has a century of history and is located at 35/2, Moo 2, Ban Lum Subdistrict, Mueang District, Sukhothai Province. The Mangkala is a folk music ensemble. Among the musical instruments are the Mangkala Drum (Jokgrot), Klong Yuen, Klong Lon, Mong (Gong), Ching

(Cymbal), and Pi Mangkala. The Klong Yuen role is keeping the beat and determine the main drum pattern for the ensemble, while the Klong Lon will add timbre and make the song more pleasant and fun. It's appropriate for both auspicious and mournful occasions. According to the findings of the study, the S. Rachaprueksilp Mangkala Ensemble commissioned inherited rituals and beliefs from the Porkae Dad Kraibutr in many ways: the annual Wai Kru ritual, the Wai Kru ceremony before performing, and belief in drum making. The rituals and beliefs that go into Making Klong Yuen and Klong Lon are divided into four steps: 1) An apologetic ritual before cutting the wood, 2) Inscription of the Katha (Yantra magic spell) on the face of drumskin; which includes the Katha Phrachao Ha Phra Ong (The five wisdom Buddhas) and the Katha Huajai Nok Karawek Siang Thong (Melodious Karavika's heart). Both are Kathas of belief in the matter of tremendous charm or attracting people's admiration, affection, or obsession, which leads to popularity, 3) the process of piercing holes known as "Joh Ru Hu Laman" or honor hammering for the auspicious event, which is thought to ask the village's noisiest women to be honored as a hole puncher to hammer for three times according to the Buddhist Three Gems, which is a great virtue auspicious and believe that the drum that was made would have a clear and resonant sound, 4) the final step is to make holy water, also known as "Nammon Thoranisan," which will be sprinkled over the instrument before it is assembled in the hopes of erasing and warding off bad luck and strengthening the fortune of making musical instrument.

Keywords: Ritual, Belief, Making of Klong Yuen and Klong Lon, S. Rachaprueksilp Mangkala Ensemble

บทนำ

วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ เป็นสิ่งที่อยู่คู่สังคมไทยและสังคมโลก ยาวนาน นับร้อยปี แตกต่างกันไปตามความเชื่อและพิธีกรรมของผู้คนในแต่ละท้องถิ่น สำหรับคนไทยนับแต่โบราณจวบจนปัจจุบันยังพบว่ามีการใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานของพิธีกรรม และความเชื่อต่าง ๆ แม้สภาพของสังคมจะเปลี่ยนแปลงไป พิธีกรรมและความเชื่อหลายอย่างยังคงถือปฏิบัติสืบทอดกันมา มักจะปรากฏควบคู่ไปกับการบรรเลงดนตรีประกอบ พิธีกรรมเหล่านั้น ดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีกรรมงานมงคลหรืออวมงคลจะแตกต่างกันออกไป ตามภูมิภาค ซึ่งพิธีกรรมทั้งปวงนั้นนับได้ว่ามีการใช้ดนตรีเข้ามาเป็นส่วนประกอบช่วยจูงใจใจ ได้เป็นอย่างดี เสียงดนตรีทำให้รู้สึกได้ถึงความมีอำนาจ ความมีมนต์ขลังหรือแม้แต่ความเศร้า โศกเสียใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าเราจะใช้ดนตรีประกอบพิธีกรรมใดในภาคเหนือตอนล่างแถบจังหวัด อุดรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย มีดนตรีพื้นบ้านที่นิยมใช้ประกอบพิธีกรรมซึ่งปัจจุบันยังคงมีให้ พบเห็น คือ “วงม้งคละ”

ม้งคละ จัดเป็นดนตรีประเภทวงปี่กลองชนิดหนึ่งมีลักษณะการผสมวงคล้ายคลึงกับ เบญจดุริยางค์ของศรีลังกาและอินเดีย ลักษณะของดนตรีม้งคละมีความเป็นอิสระขึ้นอยู่กับ ข้อตกลงของกลุ่มเป็นสำคัญ ทำนองเพลงใช้วิธีถ่ายทอดแบบปากต่อปาก วิธีการจดจำถ่ายทอด กันต่อมาไม่มีการจดบันทึก เครื่องดนตรีก็ทำขึ้นใช้เองตามความคิดของผู้ทำ รูปทรงขนาดของ เครื่องดนตรีไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น ด้วยเหตุนี้จึงเรียกว่าดนตรีพื้นบ้าน ดนตรีม้งคละเป็นดนตรีที่แพร่กระจายกันอยู่ในแถบลุ่มน้ำยมและลุ่มน้ำน่าน ได้แก่ จังหวัด อุดรดิตถ์ พิษณุโลกและสุโขทัย (ประทีป นักปี่, 2537) เครื่องดนตรีม้งคละประกอบด้วย กลองยี่น กลองหลอน กลองม้งคละ โอกาสในการแสดงม้งคละ 1) ใช้ในงานมงคล งานรื่นเริงต่าง ๆ เช่น งานบวชพระ งานทอดกฐิน งานตรุษสงกรานต์ ฯลฯ จะมีการเล่น ม้งคละและรำกันอย่างสนุกสนานซึ่งจะใช้เครื่องดนตรีครบทุกชิ้น ถ้าบรรเลงในงานมงคลจะ เรียกว่า “วงกลองม้งคละ” 2) ใช้ในงานศพ เช่น ประโคมศพ หรือแห่ศพจะใช้เฉพาะปี่ กลอง สองหน้าและฆ้อง จะบรรเลง เป็นบางเพลงเท่านั้น เช่น เพลงย่ำคำ จูนางเข้าห้อง ฯ ซึ่งจะเรียกการบรรเลงชนิดนี้ว่า “วงปี่กลอง” (วิทยา เกษรพรม, 2552)

ม้งคละ เป็นวงดนตรีที่นิยมเล่นกันในจังหวัด อุดรดิตถ์ พิษณุโลกและสุโขทัย ปัจจุบันวงดนตรีม้งคละในจังหวัดสุโขทัย นิยมเล่นกันโดยทั่วไปแต่ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก คือวง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ซึ่งเป็นวงดนตรีที่มีการสืบทอดยาวนานกว่าร้อยปี ปัจจุบันตั้งอยู่

บ้านเลขที่ 35/2 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านหลุม อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ก่อตั้งโดยพ่อแก่ตัด ไกรบุตร เมื่อพ่อแก่ตัด ไกรบุตร ถึงแก่กรรมลง จึงทำให้ขาดการสืบทอดไป ต่อมาหลวงพ่อ พระครูศิริธรรมโสภิต (หลวงพ่อเลื่อน) เจ้าอาวาสวัดศรีมหาโพธิ์ ได้ให้นายดำรง ศรีม่วง มาฟื้นฟูทำางจนได้รับความนิยมขึ้นมากครั้งหนึ่ง และต่อมาได้ย้ายมาฝั่งน้ำราชพุกฤษ์ โดยมี หลวงพ่อสำราญเจ้าอาวาสวัดราชพุกฤษ์ดูแลสืบสานต่อ และให้ชื่อวงขึ้นใหม่ว่า “ศ.ราชพุกฤษ์ ศิลป์” นายดำรง ศรีม่วงจึงได้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ด้านการบรรเลงดนตรีม้งคละให้ ลูกศิษย์หลายคนรวมถึงนายทศพล แซ่เตีย ซึ่งเป็นหลานของนายดำรง ศรีม่วง ปัจจุบัน นายทศพล แซ่เตีย ดำรงตำแหน่งหัวหน้าวง ผู้ดูแล สืบทอด นำวงดนตรีม้งคละไปประกวด จนได้รับรางวัลชนะเลิศแห่งประเทศไทย มีโอกาสได้เดินทางไปแสดงต่างประเทศเพื่อเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมถึง 2 ครั้ง ในฐานะตัวแทนประเทศไทย

สำหรับคนไทยแล้วได้ให้ความสำคัญต่อพิธีกรรมและความเชื่อ การมีระเบียบแบบแผนแนวปฏิบัติสอดคล้องกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของพิธีกรรม ในการสร้างกลองยี่น และกลองหลอน ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในวงม้งคละของคณะ “ศ.ราชพุกฤษ์ศิลป์” กลองยี่น เป็นกลองที่ซิงด้วยหนังวัวทั้ง 2 ด้าน หน้าด้านหนึ่งใหญ่ หน้าด้านหนึ่งเล็กตัวหุ่นกลองทำจากไม้ขนุน กลองยี่นทำหน้าที่ตียี่นจังหวะหลัก และตียี่นหน้า ทับหลัก กลองหลอน เป็นกลองที่ซิงด้วยหนังวัวทั้ง 2 ด้าน หน้าด้านหนึ่งใหญ่ หน้าด้านหนึ่งเล็กตัวหุ่นกลองทำจากไม้ขนุน มีเสียงสูงกว่ากลองยี่น กลองหลอนทำหน้าที่ ตียั่วเย้าเคล้าคลอ ไปกับกลองยี่น ทำให้เกิดความสนุกสนานยิ่งขึ้น ซึ่งในการสร้างกลองทั้งสองชนิดนี้เต็มไปด้วย ความเชื่อและพิธีกรรมมากมาย

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้นดังที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยมีความตระหนักถึงความสำคัญ ของรากฐานในพิธีกรรมและความเชื่อของศิลปะแขนงนี้และมีความสนใจที่จะนำเสนอ ถึงขั้นตอนกรรมวิธี พิธีกรรมตามความเชื่อในการสร้างกลองยี่น กลองหลอนเพราะนอกจาก กลองม้งคละแล้ว กลองยี่นและกลองหลอนก็มีบทบาทสำคัญในวงมากเช่นกัน ซึ่งคณะ ศ.ราชพุกฤษ์ศิลป์ ก็นับได้ว่าเป็นวงม้งคละที่มีความเก่าแก่และรักษายึดถือปฏิบัติตาม ประเพณีความเชื่อแบบดั้งเดิมไว้ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพื่อจัดทำเป็นข้อมูลในการนำไปอนุรักษ์ เผยแพร่ ให้คงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ในกรรมวิธี พิธีกรรม และความเชื่อที่มีมายาวนานให้ คงอยู่ไม่สูญหายก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อม

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้องกับกลองยืนและกลองหลอน
2. ศึกษาพิธีกรรมและความเชื่อ ในการสร้างกลองยืน กลองหลอน ของคณะ

ศ. ราชพฤกษ์ศิลป์

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยเรื่อง พิธีกรรมและความเชื่อการสร้างกลองยืน กลองหลอนของ คณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล ค้นคว้าเอกสาร บทความทางวิชาการ ตำรา วิทยานิพนธ์ และหนังสือที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จากห้องสมุดและแหล่งการเรียนรู้ เช่น หอสมุดแห่งชาติ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย ห้องสมุดมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษา สำนักวัฒนธรรมตำบล บ้านหลุม จังหวัดสุโขทัย เป็นต้น

2. ทำการศึกษาอย่างมีส่วนร่วมโดยการสังเกตข้อมูลในการสร้างกลองยืน กลองหลอน ของคณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ โดยในแต่ละขั้นตอนจะทำการบันทึกข้อมูลเป็นไฟล์เสียง และ ภาพตามความเหมาะสม

3. สัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะพื้นบ้านและผู้เชี่ยวชาญด้านมังคละ ดังนี้

- 3.1 นายดำรงค์ ศรีม่วง ปราชญ์ชาวบ้านด้านมังคละ ผู้ทำพิธีกรรมการสร้างกลอง ของ คณะ ศ. ราชพฤกษ์ศิลป์

- 3.2 นายจุน คุ่มมี ปราชญ์ชาวบ้านด้านมังคละ นักดนตรีและช่างทำกลองของคณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์

- 3.3 นายประเทือง ทองเป่า ปราชญ์ชาวบ้านด้านมังคละ นักดนตรีและช่างทำ กลองของคณะ ศ. ราชพฤกษ์ศิลป์

- 3.4 นายอารีย์ ไกรบุตร ปราชญ์ชาวบ้านด้านมังคละ นักดนตรีและช่างทำกลอง ของคณะ ศ. ราชพฤกษ์ศิลป์

- 3.5 นายทศพล แซ่เตีย ประธานสภาวัฒนธรรมตำบลบ้านหลุม นักดนตรีมังคละ และหัวหน้าคณะ ศ. ราชพฤกษ์ศิลป์คนปัจจุบัน

3.6 รองศาสตราจารย์ประทีป นกปี ข้าราชการบ้านาญ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

3.7 เรืออากาศตรีประโยชน์ ลูกพลับ ข้าราชการบ้านาญ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ประธานชมรมดนตรีพื้นบ้านมังคละ, ผู้ทรงคุณวุฒิสภาวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก, ผู้ทรงคุณวุฒิ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

3.8 นายสันติ ศิริคชพันธ์ รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา สาขาดุริยางคศาสตร์สากล

4. ทำการถอดข้อมูลเสียง ภาพ จัดระเบียบข้อมูลลงหมวดหมู่และวิเคราะห์ข้อมูล
5. เรียบเรียงข้อมูลบันทึกจัดทำเป็นรูปเล่ม
6. นำเสนอคณะกรรมการและเผยแพร่

สรุปผลการวิจัย

1. พิธีกรรม ความเชื่อ ดนตรี

พิธีกรรม ความเชื่อ กับดนตรี เป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันโดยไม่อาจแยกออกจากกันได้ เพราะดนตรีมีหน้าที่รับใช้สังคม เสียงดนตรีเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อความศรัทธาช่วยทำให้พิธีกรรมนั้น ๆ มีความศักดิ์สิทธิ์และมีมนต์ขลังมากยิ่งขึ้น ดังนั้นดนตรีจึงมีหน้าที่รับใช้สังคม โดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และเช่นเดียวกันขั้นตอนของดนตรีไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนใดก็ตามจะต้องมีความเชื่อและพิธีกรรมควบคู่กันไปด้วยเช่นกัน

2. วงดนตรีมังคละ

พบว่า วงดนตรีมังคละจัดอยู่ในประเภทดนตรีพื้นบ้านเพราะอาศัยการถ่ายทอดแบบปากต่อปากใช้วิธีการจดจำมากกว่าจดบันทึกซึ่งดนตรีพื้นบ้านเกิดจากสังคมเกษตรกรรม โดยมีบริบททางสังคมเศรษฐกิจและวัฒนธรรมเป็นปัจจัย ดนตรีพื้นบ้านจึงมีลักษณะทำนองสั้นไม่เคร่งครัดกฎเกณฑ์ให้ความสำคัญต่อเนื้อร้องและมีจังหวะเด่นกว่าทำนอง และใช้วัสดุพื้นบ้านทำเครื่องดนตรีให้ความสำคัญกับจังหวะมากกว่าทำนองและทำเครื่องดนตรีจากวัสดุพื้นบ้าน นอกจากนี้ดนตรีพื้นบ้านยังครอบคลุมถึงกิจกรรมและประเพณี ทุกอย่างของคนในชุมชนและสังคม วงดนตรีมังคละใช้เล่นใน 2 โอกาสโดยโบราณใช้เล่นหรือประโคมในงานอวมงคล ต่อมาได้มีการนำมาเล่นในงานมงคล เช่น ตรุษสงกรานต์ งานบวช หรือ งานกฐิน

ตลอดจนใช้แสดงต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง เพื่ออวดศิลปะประจำท้องถิ่น และอาจจะมี การร่ายรำประกอบ

3. วงดนตรีมิ่งคละคณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์

จากการศึกษาสรุปได้ว่า วงมิ่งคละ คณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ มีประวัติการสืบทอดที่ยาวนานถึงปัจจุบัน รวม 97 ปี ตั้งคณะเมื่อปี พ.ศ. 2465 โดยมีปู่ดีด ไกรบุตร เป็นผู้ก่อตั้ง ซึ่งหลังจากที่ปู่ดีด ไกรบุตรเสียชีวิต ทำให้วงมิ่งคละคณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ขาดช่วงการ สืบทอดอยู่ช่วงหนึ่ง ซึ่งได้พระเดชพระคุณหลวงพ่พระครูศิริธรรมโสภิต (หลวงพ่อเลื่อน) ให้ปู่ดาร์งค์ ศรีม่วง นำกลับมาสืบทอดต่อ จากนั้นปู่ดาร์งค์ ศรีม่วง จึงได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ ทั้งหมดให้นายทศพล แซ่เตีย เป็นผู้ดูแลสืบสานวงมิ่งคละ คณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ จนได้นำ วงเข้าประกวดชิงถ้วยรางวัลพระราชทานของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และได้รับรางวัลชนะเลิศจากการประกวด วงดนตรีมิ่งคละชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2552 ทำให้เป็นที่ยอมรับของประเทศไทย จึงทำให้วงดนตรีมิ่งคละคณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ มีโอกาสได้เป็นตัวแทนประเทศไทย ไปเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมในต่างประเทศมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับจึงทำให้เป็นเอกลักษณ์ ของตำบลบ้านหลุม และของจังหวัดสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน นอกจากนั้นพบว่าวงมิ่งคละเป็น ดนตรีประจำท้องถิ่นมีไว้สำหรับรับใช้คนในสังคมนั้น คณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ได้แบ่งประเด็น บทบาทหน้าที่ได้เป็น 3 ประเด็นคือ 1. บทบาทในด้านการผ่อนคลายความตึงเครียด ซึ่งคณะ ศ.ราชพฤกษ์เชื่อว่า ดนตรีมิ่งคละจะช่วยบำบัดความรู้สึก ผ่อนคลายจิตใจ ลดความตึงเครียด และสร้างความสุขได้ ประเด็นที่ 2 บทบาทหน้าที่ในการรับใช้สังคม คณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ มีบทบาทด้านการให้ความบันเทิงเป็นสำคัญ แต่นอกจากนั้นในงานโศกเศร้าก็สามารถ รับใช้ สังคมได้เช่นกัน เพราะจะใช้เสียงดนตรีเพื่อเป็นการขับกล่อม และลดความโศกเศร้าภายในงาน ประเด็นที่ 3 บทบาทหน้าที่ในการเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เนื่องจาก 2 ประการแรกที่กล่าว มาทำให้วงมิ่งคละ คณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์มีชื่อเสียงจนเป็นที่ยอมรับต่อสาธารณชนจึงทำให้ วงดนตรีมิ่งคละคณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์กลายเป็นเอกลักษณ์ของตำบลบ้านหลุม จังหวัด สุโขทัยมายาวนาน

4. บริบทที่เกี่ยวข้องกับกลองยี่น และกลองหลอนในวงม้งคณะ ศ.ราชพฤกษ์

ศิลป์

วงดนตรีม้งคณะประกอบด้วยเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี และเครื่องเป่า เครื่องตี ได้แก่ กลองม้งคณะ (จ๊กโก๊ต) กลองยี่น กลองหลอน ซ้องโหม่ง ฉาบ เครื่องเป่า ได้แก่ ปี่ม้งคณะ ซึ่งวงดนตรีม้งคณะ คณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์นี้ได้มีการสร้างเครื่องดนตรีเพื่อใช้เอง ในวง คือ กลองม้งคณะ กลองยี่น และกลองหลอน ซึ่งกลองยี่นและกลองหลอนนั้นมีลักษณะ เป็นกลองที่ตีด้วยหนังทั้ง 2 หน้า โดยกลองยี่นจะทำหน้าที่ตียี่นจังหวะหลัก ส่วนกลองหลอนจะทำหน้าที่ตีซัดกับจังหวะ หยอกล้อเพื่อให้เกิดความสนุกสนานมากยิ่งขึ้น กลองทั้ง 2 ชนิดนี้มีลักษณะเป็นทรงกระบอก หน้าเล็กจะใช้มือตีส่วนหน้าใหญ่จะใช้ไม้ตี กลองยี่นและกลองหลอนมีบทบาทและหน้าที่หลักในวงม้งคณะ โดยกลองยี่นมีหน้าที่คือยี่นจังหวะไว้ให้กับวง กำหนดหน้าทับหลัก กำหนดโอกาสในการใช้ และกลองหลอนจะช่วยเพิ่มสีสันและความสนุกสนานให้กับบทเพลง ให้นำฟัง ไม่น่าเบื่อ ทำให้กลองทั้ง 2 ชนิดนี้ จำเป็นที่ต้องบรรเลงคู่กันอยู่เสมอเปรียบเสมือนสิ่งที่เกิดขึ้นมาเพื่อคู่กัน

5. พิธีกรรมและความเชื่อในวง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์

จากการศึกษาเรื่องพิธีกรรมและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับวงดนตรีม้งคณะ คณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ พบว่าความเชื่อคือพื้นฐานของพิธีกรรมที่แสดงออกหรือตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อเป็นเครื่องช่วยยึดเหนี่ยวจิตใจให้มนุษย์ในสังคมได้รู้จักประกอบคุณงามความดี เพื่อให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ได้อุ้มชูช่วยเหลือ ให้ชีวิตดียิ่งขึ้น ดังเช่นพิธีการไหว้ครูของวงดนตรีม้งคณะ คณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ ได้ยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาจากพ่อแก่ดัด ไกรบุตร ผู้ก่อตั้งคณะฯ ทั้งในเรื่องพิธีไหว้ครูประจำปีพิธีไหว้ครูก่อนการแสดง และพิธีกรรมการสร้างเครื่องดนตรี ซึ่งทำให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของพิธีกรรมการไหว้ครูซึ่งเป็นการรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามแสดงออกถึงความกตัญญูเป็นการส่งเสริมความสามัคคีอีกทั้งเป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปยังครูอาจารย์ผู้ล่วงลับไปแล้ว ทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความศรัทธาเชื่อมั่นให้แก่ศิษย์ที่สืบทอดวิชาความรู้จากครูอาจารย์ อีกด้วย

6. พิธีกรรมและความเชื่อในการสร้างกลองยี่นและกลองหลอน วงศ.ราชพฤกษ์ศิลป์

รูปที่ 1 ผู้ทำกลองยี่นและกลองหลอนของวงม้งคณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์

เมื่อครั้งที่พ่อแก่ดัด ไกรบุตร ยังมีชีวิตอยู่ได้มีช่วงที่สร้างกลองใช้เอง จากประวัติ วงดนตรีม้งคณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ข้างต้นมีช่วงที่วงดนตรีหยุดเล่นไป การสร้างเครื่องดนตรีก็คงจะหยุดลงไปด้วย จึงทำให้เกิดช่วงรอยต่อที่จะต้องศึกษาและค้นคว้าจาก ภูมิปัญญาเดิม และค้นคว้าสิ่งใหม่เพื่อนำมาปรับใช้ในการสร้างเครื่องดนตรีที่มีคุณภาพสำหรับ คณะของตน

การศึกษาพิธีกรรม และความเชื่อในการสร้างแต่ละขั้นตอนนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาจาก บุคคลข้อมูลคือ นายดำรง ศรีม่วง (สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2563), นายประเทือง ทองเป่า (สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2563), นายจุน คุ่มมี (สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2563), นายอารีย์ ไกรบุตร (สัมภาษณ์, 19 กันยายน 2563), และนายทศพล แซ่เตีย (สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2563) ซึ่งเป็นนักดนตรี สมาชิกในวง ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ และเป็นช่างทำกลอง โดยการสร้าง กลองในครั้งนี้ใช้วิธีอย่างโบราณที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากพ่อแก่ดัด ไกรบุตร ผนวกกับการ ศึกษาจากประสบการณ์การลองผิดลองถูกจนได้วิธีการที่พัฒนามาตามลำดับขั้น แต่ยังคงยึดถือ พิธีกรรม และความเชื่อไว้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ กลองทั้ง 2 ชนิดนี้มีกรรมวิธีการสร้างที่ เหมือนกันแต่จะแตกต่างกันในขั้นตอนของการเร่งเสียง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การคัดเลือกไม้

วงม้งคณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ มีความเชื่อในการนำไม้ขนุนมาใช้สร้างกลองยีน และกลองหลอน เพราะมีความเชื่อว่าไม้ขนุนนั้นเป็นไม้มงคล จะช่วยหนุนนำสิ่งดี ๆ ให้กับ วงดนตรี อีกประการคือการเลือกไม้ขนุนจากต้นขนุนที่ตายชาน ซึ่งเป็นความเชื่อที่ว่าต้นไม้ คือสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่ง ซึ่งเมื่อเราจะนำไปทำอะไรแล้วแต่ จะต้องเลือกดูว่าต้นไม้ต้นนั้นพร้อมที่จะสละชีวิตเพื่อที่เราจะได้นำไปทำประโยชน์ในการทำกลอง การสร้างเครื่องดนตรีต่าง ๆ นอกจากนั้นยังพบว่าต้องมีการตั้งพานกานลเพื่อเป็นการขอขมาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อาศัยอยู่ใน ต้นไม้ก่อนที่จะตัด เพราะเป็นความเชื่อว่าเป็นการขอมาอย่างถูกต้อง

รูปที่ 2 นายดำรง ศรีม่วง นายจุน คุ่มมี และผู้วิจัยขอขมาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในต้นไม้

ซึ่งพิธีกรรมการขอขมานี้สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อในเรื่องสิ่งเหนือธรรมชาติ และการเคารพสิทธิ์แก่ผู้ที่เป็นเจ้าของไม้ คือดวงวิญญาณที่อยู่มาก่อน เป็นส่วนหนึ่งของวิถีแห่ง การเคารพซึ่งกันและกันและกันในสังคมไทย ซึ่งคณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ยังคงยึดถือและปฏิบัติมา อย่างสม่ำเสมอ

การเขียนคาถาหน้ากลอง

สำหรับคาถาที่ใช้เขียนหน้ากลองทั้งสองด้าน ที่คณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ได้ยึดถือ ปฏิบัติกันมาตั้งแต่โบราณ ได้แก่ คาถาหัวใจพระเจ้า 5 พระองค์ และ คาถาหัวใจนภการเวก เสียงทอง ซึ่งคาถาหัวใจพระเจ้า 5 พระองค์นั้น ทศพล แซ่เตีย ได้อธิบายถึงความหมายของ การเลือกใช้คาถาหัวใจพระเจ้า 5 พระองค์ของคณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ไว้ว่า

สำหรับพระคาถาหัวใจพระเจ้า 5 พระองค์นั้น ประกอบไปด้วย “นะ โม พุท ธา ยะ” ซึ่งเชื่อว่า ไม่ว่าจะไปแสดงงานแห่งหนตำบลไหนก็จะมีพระเจ้าทั้ง 5 พระองค์นี้คอยอำนวยอวยชัยให้มีแต่ผลดี เรื่องดี ๆ ประสบผลสำเร็จในทุกอย่าง คือการมีความชนะทั้ง 5 ประการอื่นและเมตตาโมกฏณา พุทธปราณีทวยินดีเยเอ็นดูจะไปเล่นที่ไหนก็จะมีแต่คนรักด้วยหัวใจพระพุทธเจ้าทั้ง 5 พระองค์ เพราะแต่ละตัวอักษรคือตัวแทนของพระเจ้าทั้ง 5 พระองค์ ซึ่งถ้าผู้ใดกล่าวคาบบูชาพระพุทธเจ้าถึง 5 พระองค์ ถือเป็นมงคลสูงสุดแก่ผู้กล่าว ส่วนคาถาหัวใจในการเวกเสียงทองนั้น ให้ใครได้เห็นใครได้ฟังก็ชมก็ชอบ ให้เสียงเพลงได้เข้าไปอยู่ในหัวใจของผู้ทุกคนที่ได้ฟัง คนโบราณเชื่อว่าใครที่มีพระคาถาหัวใจการเวกติดตัวนั้นจักเต็มเปี่ยมด้วยเมตตาตามหานิยม ประเสริฐนักแล จะช่วยเสริมสิริมงคลและเป็นเลิศทางมหาเสน่ห์ยิ่งนัก (ทศพล แซ่เตีย, สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2563)

สรุปได้ว่า วงมัจฉลชะคณะ ศ.ราชพฤษ์ศิลป์ มีความเชื่อในเรื่องของคาถามหาเสน่ห์หรือคาถาที่ทำให้ผู้คนนิยมชมชอบ รัก หลง นาม่าซึ่งชื่อเสียง เงินทอง สักเกตจากการที่เลือกใช้คาถาเขียนหน้ากลองคือ คาถาหัวใจพระเจ้า 5 พระองค์ ซึ่งประกอบไปด้วย นะ โม พุท ธา ยะ เชื่อว่าคาถาหัวใจพระเจ้า 5 พระองค์นั้นจะช่วยบันดาลความสำเร็จ อำนวยอวยชัย ไม่ว่าจะทำการสิ่งใดจะสำเร็จลุล่วง มีแต่คนรัก คนชมชอบ เช่นเดียวกับกับคาถานกการเวกเสียงทองที่มีความเชื่อว่าจะทำให้ผู้ฟังเกิดความหลงใหล ชื่นชอบเมื่อยามที่ได้ชมได้ฟัง ซึ่งทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อที่คณะ ศ.ราชพฤษ์ศิลป์ยึดถือมาแต่โบราณ ในเรื่องของเวทมนตร์คาถา

การตอกนำฤกษ์

การตอกนำฤกษ์ คือการเริ่มตอกรูหุละมานเพื่อเตรียมสำหรับร้อยเชือกโยงเร่งเสียง ซึ่งการเจาะรูหุละมานนี้ คณะ ศ.ราชพฤษ์ศิลป์ มีความเชื่อว่าจะต้องให้ผู้หญิงที่มีเสียงที่ดังไว้วาย มาเป็นคนเริ่มเจาะรูให้เพื่อเป็นสิริมงคลในการเริ่มทำกลอง

รูปที่ 3 การตอกนำฤกษ์โดย นางบุญยัง เทียงดี

พิธีกรรมการขึ้นหน้ากลองยี่นและกลองหลอน

ในการขึ้นหน้ากลองยี่น และกลองหลอนนั้น ถือเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทำกลอง ซึ่งในการขึ้นหน้ากลองนี้ จะมีพิธีกรรม การพรมน้ำมนต์ธรณีสารก่อนที่จะขึ้นหน้ากลอง

การพรมน้ำมนต์ธรณีสารนั้นคือการ ปิดเป่าสิ่งที่ไม่ดีก่อนที่จะเริ่มทำการขึ้นหน้ากลอง และถือว่าช่วยเสริมสิริมงคลให้ก่อนที่จะเริ่มขึ้นหน้ากลอง โดยอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับทำน้ำมนต์ก็มีขันน้ำมนต์ น้ำ เทียน ไบธธรณีสาร (จุน คุ่มมี, สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2563)

รูปที่ 4 น้ำมนต์ธรณีสาร

รูปที่ 5 จุน คุ่มมี พรมน้ำมนต์ธรณีสารกับเครื่องดนตรี

สรุปได้ว่าการทำน้ำมนต์ธรณีสารนั้น จะทำก็ต่อเมื่อก่อนการทำกิจการใด ๆ เช่น ก่อนที่คณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์จะเริ่มแสดงต่าง ๆ และก่อนที่จะทำการประกอบเครื่องดนตรี เข้าเป็นชิ้นเดียวกัน เพราะมีความเชื่อว่า น้ำมนต์ธรณีสารนั้นจะสามารถช่วยปัดเป่าสิ่งที่ชั่วร้าย สิ่งที่ไม่เป็นมงคล และจะเสริมสร้างสิริมงคลให้กับการทำกิจการใด ๆ ก็ตามในครั้งนั้นให้ประสบผลสำเร็จ เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สมาชิกของวงว่าเมื่อปฏิบัติได้ถูกต้อง ตามขั้นตอนแล้วก็จะได้รับความคุ้มครองจากสิ่งเหนือธรรมชาติให้ทุกคนแคล้วคลาดปลอดภัยและประสบความสำเร็จในการแสดง

สรุปพิธีกรรมที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับสร้างกลองยี่นและกลองหลอนปรากฏดังตารางต่อไปนี

ตารางที่ 1 พิธีกรรมที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการสร้างกลองยืนและกลองหลอน

ขั้นตอน	ความเชื่อ	พิธีกรรม	เครื่องบูชา
1. การคัดเลือกไม้	1) เชื่อว่าไม้ขนุนเป็นไม้มงคล เมื่อนำมาสร้างจะช่วยหนุนนำคำจวนงไม้ให้ตกต่ำ 2) เชื่อว่าการเลือกไม้ที่ตายข้านคือการที่ต้นไม้ยอมสละตัวเองเพื่อให้นำไปทำประโยชน์ต่าง ๆ	พิธีกรรมขอขมาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในต้นไม้ก่อนที่จะนำมาทำกลอง	1) รูป 9 ดอก 2) เทียนเล่ม 1 บาท 3) ดอกไม้ 4) เหล้า 5) น้ำเปล่า 6) บุหรี่ 7) เงินก้านจำนวน 19 บาท 8) ชันน้ำมันต์
2. การทำหุ่นกลอง	-	-	-
3. การเตรียมหนังสำหรับทำกลอง	-	-	-
4. การเขียนคาถาหน้ากลอง	เชื่อว่าการลงคาถาจะทำให้กลองมีเสียงดังกังวานและเป็นคาถาหมานิยมให้คนขึ้นขอบรักใคร่ เอ็นดู	เขียนคาถาลงบนหนังหน้ากลองที่เตรียมไว้ โดยคาถาที่ใช้คือ คาถาหัวใจพระเจ้า 5 พระองค์ และคาถา นกการเวกเสียงทอง	-
5. การเจาะรูหูละมาน	-	-	-
6. การตอกนำฤกษ์	เชื่อว่าเมื่อนำผู้หญิงที่มีเสียงดังมาเป็นผู้เริ่มตอกนำฤกษ์จะทำให้กลองที่เสร็จแล้วมีเสียงดัง ไส่กังวาน	เลือกผู้หญิงที่มีลักษณะชอบส่งเสียงดังในหมู่บ้าน มาเป็นผู้เริ่มตอกนำฤกษ์ให้ 3 ครั้ง	-
7. การถักหนังหน้ากลอง	-	-	-
8. การขึ้นหน้ากลอง	เชื่อว่าต้องปิดเป้าสิ่งที่ไม่ดีก่อนจะทำการขึ้นหน้ากลอง	พิธีทำน้ำมันต์ธรมีสรมที่ปิดเป้าสิ่งที่ไม่ดี และเสริมสิริมงคลก่อนการเริ่มขึ้นหน้ากลอง	1) ชันน้ำมันต์ 2) เทียน 3) ไบธรมีสรม

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าการสร้างกลองยืนและกลองหลอน มีพิธีกรรมที่เข้าไปเกี่ยวข้อง 4 ขั้นตอนได้แก่

1. การคัดเลือกไม้ จะเลือกไม้ขนุน มีความเชื่อว่าเป็นไม้มงคลจะช่วยหนุนนำชื่อเสียง โดยมีพิธีกรรมขอขมาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ในต้นไม้ก่อนที่จะทำการตัดหรือนำมาทำเครื่องดนตรี

เพื่อให้ราบริน มีเครื่องบูชา ได้แก่ รูป 9 ดอก, เทียนเล่ม 1 บาท, ดอกไม้, เหล้า, น้ำเปล่า, บุหรี่ และเงินกำนัลจำนวน 19 บาท 2. ขั้นตอนการเขียนคาถาหน้ากลอนนั้นมีการว่า คาถาหัวใจพระเจ้า 5 พระองค์ และ คาถาหัวใจนกการเวกเสียงทอง ซึ่งทั้งสองคาถานี้ เป็นคาถาที่มีความเชื่อในเรื่องของคาถามหาเสน่ห์ หรือคาถาที่ทำให้ผู้คนนิยมชมชอบ รัก หลง นำมาซึ่งชื่อเสียง เงินทอง 3. การเจาะรูหุละมาน หรือขั้นตอนของการตอกนำฤกษ์ ซึ่งมีความเชื่อว่าให้นำผู้หญิงที่มีเสียงดังที่สุดในหมู่บ้านมาเป็นผู้เจาะรูเพื่อตอกนำฤกษ์ให้ 3 ครั้ง ที่ต้อง 3 ครั้งเพราะถือตัวเลขตามองค์ประกอบของพระรัตนตรัย คือแก้วสามประการได้แก่ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ นับเป็นฤกษ์ที่ดี นอกจากนั้นยังเชื่อว่ากลองที่ทำออกมาจะได้มี เสียงดัง ไส ก้องกังวาน เมื่อนำไปแสดงที่ใดจะทำให้มีผู้นิยมชมชอบ ทำให้คณะเป็นที่รู้จัก 4. ขั้นตอนสุดท้ายของพิธีกรรมในการสร้างคือการทำน้ำมนต์ธรรมสาร เพื่อประพรมให้กับเครื่องดนตรี ก่อนที่จะประกอบเข้าด้วยกัน ที่ต้องทำน้ำมนต์ธรรมสารเพื่อประพรม โดยใช้ ไบธณีสสาร เทียนขี้ผึ้ง ในการทำน้ำมนต์ เพราะคณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์มีความเชื่อว่าน้ำมนต์นี้จะช่วยขจัด ปัดเป่าสิ่งที่ไม่เป็นมงคลให้หมดไป และช่วยเสริมสิริมงคลให้กับการทำเครื่องดนตรีนั้น ๆ

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องพิธีกรรมและความเชื่อในการสร้างกลองยืนและกลองหลอนในวง มังคละคณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์นั้น ผู้วิจัยพบลักษณะความเชื่อที่ปรากฏในคณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ เป็นวงดนตรีมังคละที่มีความเชื่อในลักษณะวิถีพุทธ กล่าวคือการทำความดี ย่อมเสริมสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ตนเองและหมู่คณะ นอกจากนั้นยังมีความเชื่อในเรื่องของสิ่งเหนือธรรมชาติ โดยเชื่อว่ามีเทพยเทวดา คุณครู อาจารย์ ที่ล่องลับไปแล้วคอยปกป้องรักษา ซึ่งทำการตอบสนองความเชื่อนั้น ๆ โดยการสร้างพิธีกรรมต่าง ๆ ขึ้นมา รวมไปถึงพิธีกรรมการสร้างกลองยืนกลองหลอนนี้ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิทยานิพนธ์เรื่องกรรมวิธีการสร้างกลองปูจาของครูญาณ สองเมืองแก่น กล่าวว่ากรรมวิธีการสร้างกลองปูจาของครูญาณ มีความละเอียด ลึกซึ้งตั้งแต่ขั้นตอนการคัดเลือกไม้ การขุด การเจาะรูแสว ไปจนถึงการหุ้มกลองที่แฝงด้วยความเชื่อที่ว่าเรื่องโผลกกลอง การทำพิธีใส่หัวใจกลองและบอกกล่าวสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพิธีกรรมและความเชื่อในการสร้างกลองปิ่นและกลองหลอนของวงม้งคณะคณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพียงองค์ความรู้หนึ่งของกลองในวงม้งคณะคณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์เท่านั้น ผู้วิจัยเล็งเห็นว่ายังมีองค์ความรู้เรื่องอื่น ๆ เช่น กรรมวิธีการสร้างกลองม้งคณะ (จักโกกรัด) ของคณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ และการสร้างกลองปิ่นและกลองหลอนของคณะอื่น ๆ ที่ควรนำมาศึกษา เพื่อรวบรวมมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา คติความเชื่อพื้นบ้าน ให้ทรงคุณค่าสืบไป

เอกสารอ้างอิง

- จุน คุ่มมี. (2563, 9 พฤศจิกายน). ปราชญ์ชาวบ้านด้านม้งคณะนักดนตรี และช่างทำกลองของคณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์, 35/2 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านหลุม อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย. **สัมภาษณ์.**
- ดำรงค์ ศรีม่วง. (2563, 19 กันยายน). ปราชญ์ชาวบ้านด้านม้งคณะนักดนตรี และช่างทำกลองของคณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์, 35/2 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านหลุม อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย. **สัมภาษณ์.**
- ทศพล แซ่เตีย. (2563, 6 พฤศจิกายน). ประธานสภาวัฒนธรรมตำบลบ้านหลุม นักดนตรีม้งคณะและหัวหน้าคณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์, 35/2 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านหลุม อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย. **สัมภาษณ์.**
- นายประเทือง ทองเป่า. (2563, 19 กันยายน). ปราชญ์ชาวบ้านด้านม้งคณะนักดนตรี และช่างทำกลองของคณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์, 35/2 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านหลุม อำเภอเมืองจังหวัดสุโขทัย. **สัมภาษณ์.**
- ประทีป นกปี. (2537). **ดนตรีพื้นบ้านไทย**. พิษณุโลก: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิทยา เกษรพรหม. (2552). **ที่นี่เมืองบางขลัง 2 (ปาฏิหาริย์แห่งกาลเวลา)**. สุโขทัย: บ้านช่างโฆษณาการพิมพ์.
- อารีย์ ไกรบุตร. (2563, 19 กันยายน). ปราชญ์ชาวบ้านด้านม้งคณะนักดนตรี และช่างทำกลองของคณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์, 35/2 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านหลุม อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย. **สัมภาษณ์.**